



# Den Haag

**Datum**

11 oktober 2022

**Onderwerp**

Antwoord van het college op raadvragen luidend: Onveiligheid in Laakkwartier RIS 312256

**BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN****Ons kenmerk**

DSO/10372603  
RIS312256

De raadsleden mevrouw Gerritsen, de heer Icar, mevrouw Klokkenburg-Reedeker, mevrouw Arp, mevrouw Faïd, mevrouw Van Basten Batenburg, mevrouw Bos, mevrouw De Groot, mevrouw Holman, de heer Martini en de heer Assad hebben op 12 mei 2022 een brief aan de voorzitter van de gemeenteraad gestuurd met daarin negenendertig vragen over onveiligheid in Laak Centraal. Overeenkomstig artikel 30 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad, beantwoordt het college deze vragen als volgt.

*De wijk Laak is veel in het nieuws geweest de afgelopen tijd (bijlagen 1-11). Moord en misdaad lijken steeds vaker plaats te vinden en bewoners geven in een brandbrief (bijlage) aan dat zij zich bijzonder onveilig voelen in hun wijk.*

1. *Heeft het college kennisgenomen van de berichten over de misdrijven in Laakkwartier? Wat voor conclusies verbindt het college hier aan?*

Ja. Het college betreurt de verschillende incidenten die in Laak hebben plaatsgevonden. De incidenten hebben impact op de woon- en leefomgeving en het gevoel van veiligheid bij bewoners en ondernemers. De afgelopen periode heeft een aantal gerichte acties plaatsgevonden in het kader van de aanpak van ondermijning en overbewoning. De komende periode blijft de aanpak van drugscriminaliteit prioriteit. Preventief zet het college flink in om jeugdigen voor een criminele carrière te behoeden, waaronder de inzet van het actieprogramma Wapens en Jongeren en de versterkte aanpak van criminele jeugdgroepen.

2. *Is het college bekend met de brandbrief die de bewoners van Laakkwartier hebben geschreven? Wat is de reactie van het college op deze brief?*

Het college is bekend met de brandbrief die de bewoners van Laakkwartier hebben geschreven. Het college heeft daarop 3 juni 2022 geantwoord (zie bijlage met kenmerk DPZ/10322977).

*In Laak wonen veel arbeidsmigranten. Omdat deze groep vaak niet wordt gedocumenteerd, is het moeilijk om grip te krijgen op de problematiek die dit met zich meebrengt. Deze bewoners wonen vaak in zeer slechte omstandigheden met veel mensen in een kleine woonruimte. Dit brengt gevaren met zich mee voor de bewoners zelf en zet de leefbaarheid van de wijk onder druk. Onlangs is de 'Roadmap Haagse aanpak woonoverlast' (RIS311866) naar de raad gestuurd. Hierin wordt omschreven op welke manier de gemeente omgaat met o.a. meldingen van woonoverlast. Bewoners van Laak geven aan dat deze methode niet werkt.*

3. *Hoeveel meldingen van woonoverlast en andere woning gerelateerde meldingen (zoals vermoedens van overbewoning, slecht onderhoud of wietteelt) zijn er de afgelopen 4 jaar gedaan in Laak?*

De volgende meldingen zijn via het Meld- en Steunpunt Woonoverlast binnengekomen:

	Woonoverlast	Onrechtmatig gebruik woningen (waaronder overbewoning en wietteelt)	Illegale bouw	Achterstallig Onderhoud
2018	153	57	19	57
2019	188	60	18	68
2020	246	104	32	51
2021	381	175	58	105

De stijging van het aantal meldingen is ongeveer vergelijkbaar met de rest van de stad over de afgelopen vier jaar.

4. *Kan het college een overzicht geven van wat er met die meldingen gebeurd is?*

Meldingen van woonoverlast worden uitgezet bij samenwerkingspartners of gecoördineerd door casemanagers (zie ook de Roadmap Haagse aanpak woonoverlast RIS311866). Over de afhandeling krijgt het Meld- en Steunpunt niet altijd terugkoppeling.

De meldingen van vermoedelijke overtredingen worden doorgezet naar de Haagse Pandbrigade. In het uitvoeringsbeleid 'Handhaven met ambitie' (RIS306210) wordt omschreven dat de Haagse Pandbrigade zich richt op de meest ernstige problematiek. Meldingen zijn binnen dit beleid een middel om toezicht en handhaving te richten op deze problematiek. Dit wordt jaarlijks opgenomen in het jaarplan Vergunningen, Toezicht en Handhaving (meest recente RIS311487), inclusief een prioriteitstelling. Daarnaast wordt jaarlijks verslag gedaan in het jaarverslag VTH over de resultaten die zijn behaald en er wordt gerapporteerd over de doelstellingen uit het jaarplan VTH.

5. *Kan het college uiteenzetten wat de taak van de pandbrigade hierin is?*

De Haagse Pandbrigade vervult een sleutelrol door het aanpakken van overtredingen die te maken hebben met (ondermijnende) criminaliteit, het aanpakken van ernstige vormen van woonoverlast, het aanpakken van overtredingen die te maken hebben met onveilig gebruik van bouwwerken en erven en het herstellen van de fysieke staat van onveilige bouwwerken en erven. De Haagse Pandbrigade levert hiermee een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de leefbaarheid. Dit wordt nader uiteengezet in het uitvoeringsbeleid 'Handhaven met ambitie' (RIS306210).

6. *Zijn er situaties mogelijk waarbij de pandbrigade haar taak niet kan uitvoeren? Bijvoorbeeld als zij niet worden binnengelaten?*

Nee, die situaties zijn er niet. De toezichthouders van de Haagse Pandbrigade beschikken over voldoende bevoegdheden om hun taken te allen tijde uit te kunnen voeren, ook als bewoners van een woning geen toestemming geven om binnen te komen. Bij vermoedelijke overtredingen wordt in beginsel op basis van toestemming van bewoners een woning binnentreden. Als dat nodig is kunnen toezichthouders van de Haagse Pandbrigade ook zonder toestemming van de bewoners een woning binnentreden, maar dat kan alleen als het te bereiken doel dit redelijkerwijs vereist met een machtiging tot binnentreden. Een sterke aanwijzing dat er sprake van een bestuursrechtelijke overtreding die niet anders vastgesteld kan worden zonder dat de woning wordt binnentreden is daar een voorbeeld van, De snelheid waarmee deze bevoegdheid wordt ingezet wordt bepaald door de ernst van de overtreding en is situationeel. Bij aanwijzingen van overbewoning in combinatie met brandgevaar wordt dit instrument sneller toegepast dan bij onzelfstandige bewoning aan enkele personen zonder brandgevaar.

Daarnaast is het door het gestegen aantal meldingen niet mogelijk om altijd alle meldingen (direct) op te volgen. Daartoe is eerdergenoemde prioriteitstelling opgenomen in het jaarplan Vergunningen, Toezicht en Handhaving. Melders krijgen evenwel altijd bevestiging van de melding en duidelijkheid of een melding – gerelateerd aan de zwaarte van de melding – deze op korte dan wel op de iets langere termijn wordt opgepakt.

7. *Als om een dergelijke reden de pandbrigade geen opvolging kan geven aan een melding, hoe wordt hier dan mee omgegaan?*

Voor 2022 heeft het college Laak aangewezen als een geprioriteerde opgave (Jaarplan VTH 2022, RIS311487, p. 13), waarbij het doel is om in dat gebied elke melding op te pakken. De aanpak is medio 2022 gestart, conform planning. In niet geprioriteerde opgaven kan het voorkomen dat zaken van geringe ernst niet of pas later worden opgevolgd. Meldingen worden te allen tijde geregistreerd, ook die niet worden opgepakt. Geregistreerde meldingen worden in die gevallen gebruikt om de omvang en aard van problemen in beeld te brengen. Als blijkt dat meldingen die een lage prioriteit hebben toch veelvuldig voorkomen en tot een (maatschappelijk) probleem leiden, kan de prioriteit word verhoogd. In het coalitieakkoord Den Haag 2022 – 2026 is extra aandacht besteed aan uitbreiding van integrale handavingsacties, onder andere door het organiseren van extra acties, gericht op specifieke problematiek in wijken en buurten. Met deze gebundelde acties treden we op een zeer zichtbare manier op tegen misstanden. Daarnaast is extra geld uitgetrokken voor uitbreiding van de inzet van de Haagse Pand Brigade.

8. *Is het college het met de indieners eens dat de pandbrigade onvoldoende bevoegdheden heeft om het probleem van overbewoning en ongeregistreerde bewoners echt aan te kunnen pakken?*

Nee. De Haagse Pandbrigade (HPB) wordt in het overgrote deel van de controles vrijwillig binnengelaten. Daarnaast kan er ook vooraf of bij een tweede controle een machtiging tot binnentreden gebruikt worden. Overbewoning en ongeregistreerde bewoners vallen namelijk niet in de categorie overtreding van geringe ernst (zie antwoord vraag 6). De HPB kan de woning controleren en optreden op grond van het Bouwbesluit. Ook kunnen de toezichthouders van de HBP vaststellen wie er in de woningen wonen en dit bij onvolkomenheden doorgeven aan de Dienst Publiekszaken, die de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) beheert. Er werden in 2021 zo'n 2.250 van dergelijke onvolkomenheden geconstateerd bij ca. 1.600 controles in woningen.

9. *Per wanneer wordt de 'Meld een Vermoeden app' beschikbaar voor alle burgers?*

De 'Meld een vermoeden app' is ingezet als pilot voor een laagdrempelig online meldpunt voor bewoners en ondernemers over ondermijning in de Weimarstraat en omgeving. Uit de evaluatie is gebleken dat de pilot onvoldoende doelmatig en doeltreffend bleek om structureel voort te zetten (RIS310942, bijlage 3). Daarom is besloten om te stoppen met de 'Meld een Vermoeden app'.

10. *Klopt het dat er nu meerdere meldingen per adres binnen moeten komen voor een pand als 'overlastgevend' wordt aangemeld? Zo ja, waarom is dit het geval?*

Nee, dat is niet het geval.

11. *Welke acties onderneemt de gemeente om eigenaren en verhuurders aan te pakken van panden die overlast veroorzaken? Hoe wordt de effectiviteit van deze acties gemeten?*

Overlast wordt doorgaans aangepakt door de overlastgever aan te spreken op zijn of haar gedrag door de best toegeruste partij (zie Roadmap woonoverlast) en niet de verhuurder of eigenaar. Indien de overlast voortvloeit uit een overtreding, dan wordt de verhuurder of eigenaar gelast een einde te maken aan de overtreding en daarmee aan de overlast. Er wordt verslag gelegd over de wettelijke taakuitvoering van toezicht en handhaving op bouw- en woonregelgeving.

*12. Is er een lange termijnplan voor het oplossen van deze problematiek in Laak? Zo ja, kan het college dit delen met de raad? Zo nee, waarom niet?*

Het college is op allerlei terreinen bezig om te onderzoeken hoe het gevoel van onveiligheid kan worden teruggedrongen. Het college geeft hier o.a. aandacht aan in acties die opgenomen zijn in de wijkagenda Laak Centraal en in de toekomstverkenning 'Laak weer Centraal' die onlangs samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is opgesteld. Daarnaast is Laak Centraal onlangs tot pilotgebied uitgeroepen om hier integraal en met voorrang zaken aan te pakken, waaronder de veiligheid in de wijk. Tegen een aantal oorzaken van problemen en verminderde leefbaarheid is reeds actie ondernomen door onder meer het invoeren van een verbod op splitsing en verkamering, de invoering van opkoopbescherming in de vorm van zelfbewoningsplicht en de verstevigde inzet van de Haagse Pandbrigade in Laak.

In het algemeen constateert het college dat de leefbaarheid in wijken met overwegend particulier bezit sterk onder druk staat als gevolg van (ongereguleerde) zeer hoge huren, overbewoning, speculatie met woningen en sterk achterblijvende investeringen in de kwaliteit van de woningvoorraad door verhuurders c.q. huiseigenaren. Oplossingen voor deze problematiek zijn niet eenvoudig en zijn – zeker waar het gaat om speculatie en goed verhuurderschap – gegeven de beperkte mogelijkheden die er zijn, beperkt realiseerbaar door de gemeente. Tegelijkertijd wordt op veel fronten samen met bewoners gewerkt aan maatregelen om de leefbaarheid – waar dit mogelijk is, te verbeteren en tegelijkertijd ook het Rijk aan te spreken op de verantwoordelijkheid die men heeft.

In het nieuwe coalitieakkoord is € 3 miljoen per jaar vrijgemaakt voor tijdelijke gebiedsgerichte aanpak voor wijken die dat nodig hebben. Daarnaast wordt een deel van de zogenaamde POK-middelen (€ 10 miljoen incidenteel) hiervoor ingezet. Dit wordt gebruikt voor een gebundelde aanpak van problemen met afval, handhaving, openbare orde, ondermijning, welzijn en achterstallig onderhoud en de inrichting van de buitenruimte. Deze flexibele inzet komt boven op de reguliere inzet op de terreinen. Voor Laak Centraal maken we een aanpak die passend is voor dit gebied.

*Bewoners geven aan dat zij zich onveilig voelen mede omdat een groep bewoners zich als het ware anoniem door de wijk beweegt.*

*13. Kan het college uiteenzetten op welke manier deze anonimiteit een probleem is met betrekking tot handhaving?*

Anonimiteit is een groot probleem omdat de gemeente geen personen kan aanschrijven die niet zijn geregistreerd.

*14. Wordt er vanuit de gemeente iets gedaan om deze anonimiteit te verminderen? Zo ja, wat?*

Ja, voor zover mogelijk houdt de Haagse Pandbrigade toezicht op onvolkomenheden met inschrijvingen in de BRP (zie ook antwoord op vraag 8). Voorts worden er specifieke acties ondernomen om beter zicht te krijgen op de verblijfsadressen van arbeidsmigranten (zie 'Tweede voortgangsrapportage arbeidsmigranten 2021', RIS311440, p. 3 en 4).

15. *Heeft het college een aanpak in de richting van particuliere verhuurders en makelaars die meermaals betrokken zijn geweest bij incidenten met betrekking tot woonoverlast of slecht verhuurderschap? Zo ja, wat behelst deze aanpak en hoeveel verhuurders en makelaars die actief zijn in Laakkwartier hebben hier de afgelopen vijf jaar mee te maken gehad?*

Woonoverlast ligt primair bij de gebruikers van panden en aan de aanpak van slecht verhuurderschap kan pas na de invoering van de Wet Goed Verhuurderschap vorm worden gegeven. Wel is er een aanpak voor eigenaren van panden, waar vaker een overtreding wordt begaan. Bij overtreders met meerdere panden en die meerdere overtredingen plegen lopen de boetes snel op (zie ook: Afdoening motie 'Huisjesmelkers harder aanpakken', RIS308595).

16. *Op welke manier spreekt het college de verhuurders, makelaars en uitzendbureaus aan op de problemen die zij veroorzaken in het Laakkwartier?*

Het college houdt toezicht op huisvesting en handhaaft bij overtredingen door het opleggen van boetes en herstel van de situatie. Voor de aanpak van verhuurders, makelaars en uitzendbureau heeft de Haagse Pandbrigade dezelfde bevoegdheden en middelen, zoals bijvoorbeeld het opleggen van een last onder dwangsom, het opleggen van een last onder bestuursdwang en of het opleggen van een bestuurlijke boete.

Ongeregeldheden door uitzendbureaus bij de huisvesting van arbeidsmigranten worden aangepakt. De Haagse Pandbrigade werkt daarbij structureel samen met het HEIT en de Nederlandse Arbeidsinspectie, waarbij de arbeidsinspectie toezicht houdt op arbeidsuitbuiting. Daarnaast starten we met het Programma 'Arbeidsmigratie in goede banen' waarbij we maatregelen opnemen om werkgevers, uitzendbureaus, Rijk en buurgemeenten nadrukkelijk aanspreken op hun verantwoordelijkheid. We pakken malafide verhuurders en uitzendbureaus aan, in samenwerking met de Inspectie SZW. We vergroten de handhaving op misstanden door de pandbrigade met een extra investering oplopend naar een bedrag van € 2 miljoen structureel per jaar en zetten de verhuurvergunning actief in om malafide verhuurders de mogelijkheid te ontzeggen om te verhuren.

*In 2019 werd bekend dat veel parkeerboetes, die werden uitgeschreven voor auto-eigenaren met kentekens uit het buitenland, regelmatig niet worden betaald (bijlage 12). Vanwege wisselende regelgeving in verschillende landen was hier weinig aan te doen.*

17. *Is dit nog altijd het geval? Zo ja, in welke mate speelt dit in Den Haag? Zo ja, is dit bij meer boetes het geval, bijvoorbeeld bij overtredingen op het gebied van afval, hondenpoep, alcohol op straat etc.?*

Ja. In de periode 2019-2021 zijn ruim 58.000 naheffingsaanslagen parkeerbelasting opgelegd aan buitenlandse kentekenhouders. Hiervan is ruim 36% niet betaald. De gemeente loopt hierdoor gemiddeld per jaar ruim € 0,6 mln. aan inkomsten mis.

Als de gemeente op grond van een bilateraal verdrag tussen landen, wettelijke mogelijkheden heeft om N.A.W.-gegevens van buitenlandse parkeerders te achterhalen, dan wordt een naheffingsaanslag parkeerbelasting aan de buitenlandse kentekenhouders gestuurd. Dat is het geval bij de Belgische en Duitse kentekenhouders. Als de naheffingsaanslag niet wordt betaald, dan volgt er respectievelijk een aanmaning, dwangbevel per post en een laatste brief.

Als de N.A.W.-gegevens niet bekend zijn, wordt bij de tweede naheffingsaanslag een wielklem geplaatst om betaling van nog openstaande naheffingsaanslag(en) parkeerbelasting af te dwingen.

De bovenstaande problematiek doet zich eveneens voor bij de Boete Overlast uitgeschreven aan personen die niet op een adres in Nederland staan ingeschreven. Het invorderen van het boetebedrag is in deze situatie alleen mogelijk als er bezittingen in Nederland bekend zijn. Het invorderen in het buitenland wordt wettelijk gezien niet ondersteund.

18. *Is er een specifiek gemeentelijk beleid voor handhaving in Laak op het gebied van overtredingen? Zo ja, waarin wijkt dit af?*

Er is geen specifiek beleid voor handhaving op het gebied van overtredingen in Laak.

19. *Wordt bij handhaving rekening gehouden met het niet kunnen innen van boetes?*

Bij het opleggen van bestuurlijke boete door de handhavers van de Handhavingsorganisatie aan natuurlijke personen of rechtspersonen wordt op voorhand geen rekening gehouden met het al dan niet kunnen innen daarvan. Het innen van bestuurlijke boetes die door de handhavers van de Handhavingsorganisatie zijn opgelegd, is belegd bij Belastingzaken van de gemeente. Er wordt hier een rapportage van bevindingen opgemaakt ten behoeve van zorg in plaats van een bestuurlijke boete. Belastingzaken zal de boete proberen te innen en kan eventueel betalingsregelingen treffen indien nodig. Daarbij wordt altijd rekening gehouden met de persoonlijke situatie en wordt geprobeerd daarop aan te sluiten. Indien nodig wordt warm doorverwezen naar schuldhulpverlening.

20. *Zijn er signalen binnengekomen bij de gemeente dat handhavers, vuilnismannen en/of politie hun werk niet (volledig) kunnen doen i.v.m. een gevoel van onveiligheid in de wijk? Zou het college dit willen onderzoeken?*

Nee.

*Op verschillende plekken in Laak staan achtergelaten wrakauto's die zorgen voor overlast. Naast de ruimte die de anonieme auto's innemen op straat, dragen de wrakauto's bij aan verloedering van het straatbeeld.*

21. *Is het college ermee bekend dat in Laak overlast is van deze anonieme wrakauto's?*

22. *Is het aantal wrakauto's de laatste jaren toegenomen in het stadsdeel en zo ja, wat is hiervoor de oorzaak?*

23. *Wat gaat het college doen om ervoor te zorgen dat dit probleem wordt aangepakt?*

Vraag 21 t/m 23:

Ja, de gemeente ontvangt regelmatig bericht over auto's die lang geparkeerd staan in de stad, zo ook in Laak. Auto's waarover meldingen worden gedaan bij de gemeente worden gecontroleerd door handhavers. In dit kader zijn artikel 5:4 (defecte voertuigen) en 5:5 (voertuigwrakken) van de Algemene Plaatselijke Verordening van belang. De auto's waarover gemeld wordt, blijken voor het overgrote deel nog steeds voldoende in orde te zijn op basis van deze artikelen, zodat deze auto's er kunnen blijven staan. Als een voertuig wel voldoet aan deze APV-artikelen, dan kan hiertegen worden opgetreden en kan het voertuig na het doorlopen van de juridische procedure verwijderd worden. Daarnaast kan de politie als voor een voertuig geen motorrijtuigenbelasting wordt betaald of als een keuring verloopt, een procedure starten waarna het voertuig van straat verdwijnt. In gebieden waar betaald parkeren geldt, kan ook een juridische procedure worden gestart waarbij na het doorlopen daarvan het voertuig van straat wordt verwijderd.

*In weinig wijken worden zo veel meldingen gedaan van afval op straat als in Laak. Bewoners blijven trouw rondes maken door de wijk en de gemeente attenderen op bijplaatsingen en ander afval. De MyCleanCity app werkt vaak niet of slecht.*

*24. Wat kan het college doen om deze app behoorlijk te laten werken? Klopt het dat de applicatie door 1 persoon gerund wordt?*

Sinds de lancering in oktober 2021 zijn er meerdere updates geweest om de app gebruiksvriendelijker te maken en beter te laten functioneren. Dit is een continu proces. Zoals gebruikelijk bij ieder gemeentelijk project wordt dit gedaan door een daarvoor samengesteld projectteam.

Naast de MyCleanCity App (MCC app) is in 2021 ook het webformulier voor het doen van meldingen rondom afval vernieuwd en gebruiksvriendelijker gemaakt. Deze kan ook gebruikt worden voor het doen van afvalmeldingen. Op deze manier is er een zeer hoge beschikbaarheid om afvalmeldingen tijdig kenbaar te maken

*25. Welke kosten zijn er door de gemeente gemaakt om de app te ontwikkelen? Welke kosten komen jaarlijks terug voor onderhoud en updates?*

De app is een onderdeel van een totaal nieuw meldsysteem dat verschillende interne en externe processen met elkaar verbindt. Zo is er bijvoorbeeld ook een nieuw meldformulier geïntroduceerd en zijn er interne apps en processen ontwikkeld voor de betrokken diensten die verantwoordelijk zijn voor het schoonhouden van de stad. De MCC app vloeit voort uit een gewonnen prijsvraag van een startup. De app is daarna verder doorontwikkeld en aangesloten aan het nieuwe meldsysteem van de gemeente. De specifieke kosten voor de MCC app bedragen € 150.000,- (incidenteel) voor ontwikkelkosten en € 60.000,- (structureel) voor het beheer en onderhoud.

*26. Wat voor conclusies verbindt het college aan de hoeveelheid meldingen van afval uit Laak?*

In gebieden waar meer afval op straat ligt worden meer meldingen gemaakt. Het beleid rond afval op straat staat verder los van het nieuwe meldingssysteem. De data van het nieuwe meldsysteem kan uiteraard wel hiervoor worden gebruikt.

*27. Wat is de gemiddelde tijd van een melding in de MyCleanCity app?*

De melding komt direct binnen bij de verantwoordelijke afdeling die deze melding afhandelt. Een melding wordt tussen 1 en 3 dagen afgehandeld.

*28. Kan het college aangeven binnen hoeveel uur een melding in de MyCleanCity app moet worden opgevolgd? In hoeveel procent van de tijd wordt deze norm gehaald?*

Zie antwoord vraag 26.

*29. Kan het college uiteenzetten waarom het niet lukt om de afvalproblematiek in Den Haag op te lossen?*

De afvalproblematiek is een hardnekkig probleem, dat per wijk verschilt. We zijn bezig om dit zoveel mogelijk op te lossen. Afgelopen twee jaar hebben we met het Actieplan Schone Stoep en het Programma Voor een Schone Stad een aanzet gegeven voor het terugdringen van vervuiling in onze stad.

Het Haags Veegbedrijf en het Haags Werkbedrijf worden samengevoegd tot één gezamenlijke straatreinigingsorganisatie. We verwachten dat deze plannen hun vruchten zullen afwerpen, maar daarnaast blijven we innoveren en experimenten in de aanpak:

- meldingen over volle containers of afval op straat worden sneller opgepakt. Bewoners krijgen een heldere terugkoppeling wat er met de melding is gedaan, mede door de investeringen die wij doen in IT-systemen;
- we stimuleren bewoners en ondernemers om hun afval goed weg te gooien. Wanneer dit niet gebeurt, handhaven we. De boete die mensen krijgen wanneer hun adresgegevens aangetroffen worden in “bijgedumpt” afval is in de afgelopen periode tot het toegestane maximum verhoogd. De boete die mensen krijgen wanneer ze op heterdaad betrapt worden voor bijplaatsen of illegaal dumpen wordt door het Rijk vastgesteld. We dringen er bij het Rijk op aan om die boete te verhogen;
- wij zorgen ervoor dat we de dienstverlening beter op orde krijgen en duidelijker communiceren. We blijven communiceren in andere talen, zodat alle bewoners weten hoe en waar ze hun afval kwijt kunnen;
- Pilots die succesvol zijn zetten we voort. Zoals vaste ophaaldagen voor grofvuil, de inzet van wijkambassadeurs, de ORAC-tuintjes, de extra aandacht voor hotspots en het buitenkantooruren in burger handhaven;
- bewonersinitiatieven en ORAC-adoptanten die de stad schoonhouden koesteren we. We faciliteren deze (buurt)initiatieven en kijken of ze verbreed kunnen worden naar andere delen van de stad;
- we verkennen manieren om verhuurders verantwoordelijk te stellen voor het opruimen van huisraad die zij in de openbare ruimte (laten) dumpen;
- we zetten de rattenaanpak, de aanpak van de meeuwenoverlast en aanpak hondenpoep voort. Voor de aanpak van dierenplagen zetten we eenmalig een extra bedrag van € 1 miljoen in;
- we werken hard aan de overgang naar een circulaire economie om CO<sub>2</sub>-uitstoot te verminderen en hergebruik de norm te maken. Daarom maken we een concreet uitvoeringsplan met de focus op de sectoren met de grootste grondstofstromen, namelijk de bouw en het huishoudelijk afval. We maken het nog makkelijker om huishoudelijk afval te scheiden;
- we stimuleren het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) in winkel- en uitgaansgebieden om afspraken te maken over gezamenlijke afvalinzameling. Dit doen we om vervoersbewegingen tegen te gaan. Ook onderzoeken we of en hoe we reinigingsrechten voor ondernemers kunnen inzetten;
- We verwijderen achtergelaten fietsen, de zogenaamde weesfietsen en fietswrakken.

*Hoewel er meerdere pogingen zijn ondernomen om communicatie tussen bewoners en het stadhuis beter te laten verlopen, is de participatie wat bewoners betreft onvoldoende in Laak. Sessies lopen vaak op niets uit en meldingen worden vaak niet (voldoende) afgerond.*

30. *Is het college bereid om Laak prioriteit te geven in het aanpakken van overbewing, ondermijning en afvalproblematiek? zo nee, waarom niet?*

Ja, zie antwoord op vraag 12.

31. *In Laak zijn meerdere buurtorganisaties en maatschappelijke initiatieven actief die een belangrijke samenwerkingspartner kunnen zijn bij het oplossen van problemen en het verbeteren van de leefbaarheid. Op welke manier gaat het college hen beter betrekken bij de aanpak in Laak?*



Het betrekken en ondersteunen van bewoners is en blijft een speerpunt in Laak. De gemeente heeft goed contact met de verschillende stakeholders, wijkorganisaties, (bewoners)groepen en ondernemers. Zo worden zij actief uitgenodigd om mee te doen bij de uitvoering van initiatieven in de wijk(en) die bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid en het vergroten van de participatie. Ze nemen o.a. deel aan wijkshouwen, bijeenkomsten over de leefbaarheid en veiligheid en ze praten mee over de totstandkoming van de wijkagenda. Daarnaast stimuleert en ondersteunt de gemeente initiatieven en activiteiten van wijkorganisaties en bewonersgroepen op het gebied van leefbaarheid en bewonersparticipatie. De (bewoners)organisaties die specifiek aandacht hebben gevraagd voor de problematiek in de Brandbrief worden nauw betrokken bij het uitwerken van de aanpak in Laak. Er zijn inmiddels twee bijeenkomsten met deze groep gehouden en dit zal vervolg krijgen. Daarnaast zijn partijen intensief betrokken bij het opstellen van de wijkagenda's en de toekomstverkenning Laak weer Centraal. Ook worden organisaties en initiatieven betrokken bij ontwikkelingen en placemaking in Laak.

*Veel van de arbeidsmigranten in Laak wonen er maar tijdelijk. Hun leven speelt zich vooral af op werk, in het busje waarin zij worden vervoerd en tussen de muren van een kleine woning die zij met velen delen. De slechte omstandigheden waarin zij leven, zijn zeer zorgwekkend.*

32. *Wie is er verantwoordelijk voor het controleren van omstandigheden en beschermen van de rechten van arbeidsmigranten?*

Dat is afhankelijk van welk type recht of plicht er sprake is. Zo heeft de gemeente een rol waar het gaat om het toezien op gevaarlijke huisvestingssituaties (met overigens nog beperkte bevoegdheden waar het gaat om goed verhuurderschap of fatsoenlijke huurprijzen). Op andere rechten en plichten, zoals minimumloon en arbeidsomstandigheden is het Rijk verantwoordelijk.

Om de omstandigheden van arbeidsmigranten in de stad te verbeteren starten we een Programma 'Arbeidsmigratie in goede banen'. We spreken nadrukkelijk werkgevers, uitzendbureaus, Rijk en buurgemeenten aan op hun verantwoordelijkheid. We pakken malafide verhuurders en uitzendbureaus aan, in samenwerking met de Inspectie SZW. We vergroten de handhaving op misstanden door de pandbrigade met een extra investering olopend naar een bedrag van € 2 miljoen structureel per jaar en zetten de verhuurvergunning actief in om malafide verhuurders de mogelijkheid te ontfangen om te verhuren.

Overlastsituaties kunnen via 14070 worden gemeld. Maar we pakken de problemen ook bij de bron aan: de huisvestingssituatie, de ontbrekende mogelijkheden om te recreëren en elkaar te ontmoeten. We verplaatsen zogeheten ophaallocaties naar buiten de woonwijk. We werken samen met stakeholders en arbeidsmigrantenorganisaties om de verbondenheid en saamhorigheid in de wijken te vergroten. Deze samenwerking moet arbeidsmigranten ook helpen hun recht te halen bij misstanden en uitbuiting, opnieuw werk te vinden als dat kan en naar huis terug te keren als hier voor hen geen toekomst meer is. We verwijzen waar nodig door naar de zorg.

In lijn met de aanbevelingen van de commissie Roemer dringen we bij het Rijk aan op (afdwingbare) maatregelen die de problematiek rond arbeidsmigratie verkleinen. Denk aan onder meer vergunningsplicht voor uitzendbureaus, scheiding van bed en baan en registratie van arbeidsmigranten. Voor een goed inzicht in de problematiek is een voorwaarde de juiste registratie in de bevolkingsadministratie met actuele verblijfsadressen. Het kabinet werkt aan wetwijzigingen voor aanpassingen van de Basisregistratie Personen (BRP) en Registratie van Niet-ingezetenen (RNI). Zodra deze gereed zijn, voeren we deze in.

33. *Welke rol speelt de gemeente hierin? Kan de gemeente de samenwerking met samenwerkingspartners die onder de verantwoordelijkheid van het Rijk vallen (zoals de Arbeidsinspectie) schetsen?*

De gemeente werkt projectmatig samen met partners om misstanden bij uitzendbureaus zo breed mogelijk aan te pakken. Iedere betrokken instantie controleert zelfstandig uitzendbureaus op basis van hun eigen taken en bevoegdheden. Daarnaast worden vanuit de gemeente binnen het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) integrale controles georganiseerd wanneer er signalen zijn van misstanden. Denk hierbij ook aan controles van inleners van uitzendbureaus. Hiernaast vindt er periodiek gebiedsgerichte Integrale Handhavingsacties plaats, waarbij diensten van het Rijk (zoals de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Douane en Rijksbelasting) ook participeren.

34. *Veel arbeidsmigranten die in Laak wonen, werken in andere gemeenten zoals het Westland. Welke rol ziet het college voor andere gemeenten om huisvesting en de omstandigheden voor arbeidsmigranten te verbeteren?*

Het college ziet het realiseren van huisvesting voor arbeidsmigranten als een gezamenlijke regionale opgave. Het onderwerp is geagendeerd in de regionale bestuurlijke tafel Haaglanden. Wij gaan hierover gezamenlijk met de regio gemeenten in gesprek. Tevens blijven wij aandringen bij Provincie en Rijk om ons te steunen bij het stimuleren, dan wel afdwingen van een evenredige spreiding van huisvesting over de regio. Zie hiervoor ook de voortgangsrapportages Arbeidsmigranten.

35. *Kan het college aangeven welke organisaties, zoals bijvoorbeeld IDHEM en Barka, de gemeente steunt die deze mensen steunen bij het halen van hun rechten en het bestrijden van uitbuiting? Hoeveel budget gaat daarnaartoe?*
36. *Zijn er naast de organisaties die in reactie op de vorige vraag zijn genoemd ook organisaties die hetzelfde doel nastreven en waar de gemeente actief mee samenwerkt, maar geen financiële relatie mee onderhoudt? Zo ja, welke? Hoe is bijvoorbeeld de samenwerking met onderdelen van de vakbeweging (bijvoorbeeld de FNV) die zich bezighouden met het organiseren van arbeidsmigranten?*

Antwoord 35 en 36:

De gemeente ondersteunt de volgende organisaties en initiatieven die EU-arbeidsmigranten helpt bij het halen van hun rechten en het bestrijden van uitbuiting:

IDHEM (Integratie in Den Haag van Europese Migranten) ondersteunt EU-arbeidsmigranten in Den Haag, door middel van meertalige spreekuren en voorlichtingssessies. Per 2020 is IDHEM opgeheven als zelfstandige stichting en is de dienstverlening geïntegreerd in de dienstverlening van de Servicepunten XL. In Laak, Centrum en Segbroek zijn er maatschappelijk werkers, vrijwilligers en politieagenten die Oost Europese talen spreken. Voor de arbeidsmigranten zijn er ook Poolse en Bulgaarse fysieke spreekuren en Hongaarse, Russische en Oekraïense telefonische spreekuren. Niet alle vraagstukken passen bij de dienstverlening van de Servicepunten XL. Voor zover mogelijk wordt doorverwezen naar passend ondersteuningsaanbod. Via de spreekuren kan vooral de groep die al structureel gevestigd is in Den Haag geholpen worden. De inzet van IDHEM wordt gefinancierd via de reguliere subsidie aan Xtra.

Met het Actieprogramma mensenhandel 2020-2023 wordt er gericht ingezet op het voorkomen van arbeidsuitbuiting. Arbeidsmigranten worden door organisaties Fairwork en SHOP geïnformeerd over hun rechten, de risico's van uitbuiting en de mogelijkheden van ondersteuning (waaronder juridische ondersteuning). Beide organisaties richten zich met hun activiteiten bij het voorkomen van arbeidsuitbuiting ook op hulpverleners, steunorganisaties en werkgevers. In 2022 is er naast de reguliere financiering voor het voorkomen van mensenhandel ook € 90.000,- beschikbaar gesteld voor het voorkomen van arbeidsuitbuiting.

Stichting Polka is een buurtcentrum in Segbroek voor Poolse vrouwen. Polka organiseert activiteiten voor vrouwen om weerbaarder te worden en de integratie te bevorderen. Vanuit Polka worden er ook voorlichtingssessies georganiseerd. Polka ontvangt diverse subsidies vanuit de gemeente; t.b.v. Project Poolse vrouwen empowerment € 15.970,-, t.b.v. project financiële zelfredzaamheid € 6.000,- en t.b.v. diverse projecten in 2022 en fondsenwerving/werven van vrijwilligers is € 99.847,- aangevraagd. (Nog niet toegekend).

De Stichting Barka ondersteunt arbeidsmigranten bij het vinden van werk en onderdak en begeleidt mensen zonder perspectief terug naar het land van herkomst. Barka wordt gefinancierd door de Dienst Terugkeer en Vertrek van het ministerie van J&V met cofinanciering door o.a. de G4-gemeenten. De gemeentelijke subsidie voor de Haagse activiteiten voor 2022 bedraagt € 221.698,-.

Naast het ondersteunen van organisaties en initiatieven heeft de gemeente de informatievoorziening voor de Oost-Europese arbeidsmigrant verbeterd. The Hague Internationaal Centre heeft een website die meertalig is, o.a. ook in Bulgaars en Pools. Er is aparte informatie te vinden voor Oost-Europese arbeidsmigranten in de eigen taal over huisvesting, zorg, onderwijs en werk. Naast de meertalige website ontwikkelt het The Hague International Centre o.a. animaties over belangrijkste onderwerpen en meertalige welkomstboekjes die bij aankomst worden meegegeven. Deze meertalige communicatie wordt dit jaar met € 250.000,- gefinancierd vanuit het Nieuw in Den Haag beleid. Vanuit aanpak prioritair gebied Transvaal wordt er in oktober 2022 een informatiepunt arbeidsmigranten geopend, wat onderdeel zal zijn van het 'Huis van de wijk'. Daarnaast komt een flexibele informatievoorziening in Laak op plekken waar veel Oost-Europese arbeidsmigranten samenkomen. Inmiddels is de financiering rond.

*37. Welke rol spelen de uitzendbureaus die verantwoordelijk zijn voor het uitzenden, vervoeren en vaak huisvesten van deze arbeiders? Door welk orgaan worden zij gecontroleerd? Spelen naast de Arbeidsinspectie nog andere organen of instanties hier een rol in?*

De rechtstreekse rol van uitzendbureaus met betrekking tot de onveiligheid in Laak laat zich moeilijk duiden. In een deel van de gevallen voorzien uitzendbureaus in huisvesting voor personeel, maar een groot deel van de arbeidsmigranten vindt zelfstandig zijn of haar weg op de woningmarkt. Voor zover uitzendbureaus haar personeel in woningen, onder meer in Laak huisvest, zijn zij zelf verantwoordelijk voor goede en veilige woonomstandigheden en het tegengaan van overbewoning en overlast. De Haagse Pandbrigade houdt toezicht op de juiste uitvoering hiervan. De huisvesting van arbeidsmigranten krijgt ook de nodige aandacht tijdens reguliere controles van de HPB, IHA's en tijdens samenwerkingsverbanden zoals Connect (zie de beantwoording van de vragen 1, 14 t/m 16 en 29 t/m 32).

Er zijn veel organisaties die direct of indirect toezicht houden op uitzendbureaus, maar er is geen centraal orgaan dat uitzendbureaus in de breedte controleert. Naast de Nederlandse Arbeidsinspectie, voor wat betreft de arbeidsregelgeving, en de Haagse Pandbrigade op het gebied van woonregelgeving, houdt de Belastingdienst toezicht op het fiscale reilen en zeilen van uitzendbureaus.

Ook de politie speelt een handhavende rol waar het gaat om vervoer, bedreiging en intimidatie van personeel etc. Daar waar uitzendbureaus ondermijning raken is de Bestuursdienst via de aanpak ondermijning betrokken. Als dat wenselijk is werken alle partijen met elkaar samen. Hierbij willen we tevens benadrukken dat we zeer beperkt zicht hebben op de uitzendsector. Dit maakt dat we bij het Rijk pleiten voor regulering

*38. Is het college bereid na te gaan hoeveel uitzendbureaus die gevestigd dan wel actief zijn in Laak (bijvoorbeeld omdat zij uitzendkrachten in de wijk huisvesten of op- en afhalen) de afgelopen vijf jaar gewaarschuwd of beboet zijn door de Arbeidsinspectie?*

Er is geen registratie van het aantal uitzendbureaus. Daarnaast is het niet mogelijk om informatie te geven inzake boetes van andere organisaties zoals de Nederlandse Arbeidsinspectie etc. in verband met privacy wetgeving en rechtsgang. Daarbij is de arbeidsinspectie ook niet verplicht om gegevens hierover aan ons te melden. De enige manier om dit voor elkaar te krijgen is het instellen van een vergunningplicht is voor uitzendbureaus. De heer Roemer van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten is hier voorstander van, maar het kabinet blijft nog achter. Den Haag blijft stevig inzetten op een vergunningplicht voor uitzenders om de problemen bij de bron te kunnen aanpakken.

*39. In hoeverre bestaan er bij het college ideeën om, zoals men in Transvaal van plan is, ook in Laak arbeidsmigranten actiever te informeren over hun rechten en plichten en zo weerbaarder te maken tegen uitbuiting?*

Op dit moment is er in Transvaal een plek waar arbeidsmigranten terecht kunnen voor vragen over rechten en plichten. Deze plek is voor arbeidsmigranten in heel Den Haag. Daarnaast komt er een flexibele informatievoorziening in Laak op plekken waar veel EU-arbeidsmigranten samenkomen.

Het college van burgemeester en wethouders,  
de secretaris, de locoburgemeester,

Ilma Merx

Anne Mulder